

ДУНДІЙ П. Н.

Київський інститут перекладачів

ЗАПОЗИЧЕННЯ ТА ЗАПОЗИЧУВАННЯ АНГЛО-АМЕРИКАНІЗМІВ У НІМЕЦЬКОМОВНОМУ ДИСКУРСІ

(на прикладі фінансової та банківської термінології)

У статті розглянуто запозичення як результат входження англо-американізмів у фінансову та банківську лексику німецької мови, так і запозичування як процес проникнення іношомовного елементу в мову-реципієнт. Запозичування англо-американізмів простежено в їх синтагматичній сполучуваності з німецькою лексикою.

Ключові слова: англо-американізм (АА), запозичення, запозичування, синтагматична сполучуваність, фінансова та банківська термінологія

В статье рассмотрены заимствования как результат и процесс вхождения англо-американизмов в финансовую и банковскую лексику немецкого языка. Заимствование англо-американизмов исследуется в их синтагматической сочетаемости с немецкой лексикой.

Ключевые слова: англо-американизм (АА), заимствование, синтагматическая сочетаемость, финансовая и банковская терминология

There have been studied the loanwords, as results of the Anglo-Americanisms entering into German finance and banking vocabulary, and the borrowing, as a process of how the foreign element passes in the language-recipient. The borrowing of Anglo-Americanisms is studied in their syntagmatic combination with German lexical units.

Key words: Anglo-Americanism (AA), loanword, borrowing, syntagmatic combinability, finance and banking terminology

Актуальність статті визначена перманентним впливом процесів запозичення англо-американізмів (далі АА) на німецьку мову, що перед усім змінює термінологічну сферу мови-позичальниці.

Мета дослідження. Розмежувати та проаналізувати процеси запозичення та запозичування у термінологічній сфері німецькомовного дискурсу.

Об'єктом дослідження є запозичення та запозичування повних АА в фінансовій та банківській термінології німецькомовного дискурсу.

Предметом вивчення є запозичування АА у синтагматичній сполучуваності з німецькою лексикою.

Матеріалом дослідження є АА фінансової та банківської сфери, що аналізується на основі електронної бази даних словників GABLER WIRTSCHAFTSLEXIKON, DUDEN, DWDS, а також газети “Die ZEIT” та “Die ZEIT online” періоду 1946 — 2013 років.

Часто дослідники розглядають феномен лексичного запозичення як процесу проникнення нового елементу в іншу мову [1:12; 2:78], або як

результат цього проникнення [3:36-38; 4; 5]. Окремі мовознавці вбачають у запозиченні і процес, і результат входження іншомовного елементу в мову-реципієнт [6:248-250; 7:32; 8].

Німецьке та англійське мовознавство диференціює ці терміни. Німецькі вчені поряд з термінами *Lehngut*, *Lehnwort*, *Fremdwort* у значенні результату запозичення використовують термін *Entlehnung*, який розуміють або як процес, або як результат запозичення [1:12-15; 3:36-38; 4; 9].

В англomовній термінології вживається — *borrowing* і *loanword* часто з різним тлумаченням цих понять. Ч. Хоккет і Г. Хок розглядають запозичення, радше, як процес і чітко не розмежовують терміни: *loanword* — запозичування слова з мови-донора разом із предметом або об'єктом; *borrowing* — результат мовного контакту, запозичення слів чи груп слів з іншої мови [10: 429-431; 11:220].

Е. Хауген говорить про двозначність і нечіткість терміну «запозичення», оскільки ним може позначатися як сам процес запозичення, зокрема в його початковій стадії, так і результат. Дослідник виділяє повне запозичення і часткове відтворення, що дозволяє враховувати не тільки лінгвістичні, але й історико-соціальні фактори [12:184-185].

Б. А. Серебренніков, посилаючись на англійську термінологію, вказує на зручність понять *borrowing* (запозичення поняття та слова) і *loaning* (запозичення слова при наявності “свого поняття”) [13].

Аналіз наукових робіт показує, що термін запозичення застосовують для номінації елементу чужої мови, перенесеного в систему мови-реципієнта, тобто результату, що часто співпадає з англійським терміном *loanword* та німецьким *Lehnwort*.

В. Г. Дем'янов надає перевагу терміну “іншомовна лексика” як результатіві процесу запозичення через те, що поняття “запозичена лексика” наштовхує на думку — якщо слово запозичене, то й адаптоване [6:8].

З огляду на вище викладене, слід констатувати, що аналіз поняття запозичення термінологічно незавершене, тому доцільно використовувати два різних терміни: запозичення як результат номінації елементу чужої мови в мові-реципієнті та запозичування як процес проникнення іншомовного елементу в систему мови і його подальше функціонування. В українській мові віддієслівний іменник “запозичування” має ознаки

герундіальності та вказує на тяглість дії, тому найбільше підходить на означення процесу запозичення.

Ні запозичення, ні запозичування не є незмінними категоріями, а трансформуються, змінюються, переходять з однієї форми в іншу або відмирають. У той час, коли аналізуємо окрему запозичувану лексичну одиницю, сам об'єкт і номіноване ним запозичене поняття зазнають змін і набувають нових характеристик, бо виступають складовою безперервного діалектичного розвитку.

Запозичення та запозичування АА у німецькій мові перебуває в постійній синхронній та діахронній динаміці. Маємо справу з двома сторонами однієї сутності, які не антагонізуємо, а протиставляємо, щоб краще зрозуміти феном запозичення. Досліджуючи запозичення в синхронії потрібно враховувати діахронію його розвитку і, навпаки, вивчаючи запозичування в діахронії слід брати до уваги його семантику та функціональність у конкретний момент конкретного дискурсу.

Таким чином, запозичення є результатом номінації елементу чужої мови в мові-реципієнті, значення якого зафіксоване словниками, а запозичування — діахронічний процес зміни цього значення, що відбувається під впливом мовних та позамовних факторів.

Запозичування як об'єкт лінгвістичного дослідження викликає особливий інтерес, оскільки діахронія його розвитку обумовлює появу нових тлумачень і конотацій. Запозичування АА у німецьку мову простежуємо в синтагматичній, тобто дієслівній (предикативній), прикметниковій (атрибутивній) та іменниковій (іменник з прийменниками) сполучуваності, які вивчаємо за допомогою автоматичного пошуку комп'ютерної програми словників DUDEN, DWDS, а також електронної бази даних газети “Die ZEIT” та “Die ZEIT online” періоду 1946 — 2013 рр.

Аналіз запозичення та запозичування ґрунтується на вивченні повних безеквівалентних АА однієї з найважливіших сфер економічної лексики німецької мови — фінансів та банківської справи, а саме:

Blue Chips — акції високої ліквідності надійних компаній; *Bankholding, f* — холдинг-банк; *H/hedging n* — хеджування; *Run, m* — масове вилучення вкладів з банку; біржова паніка; *Scheck, m* — чек, платіжне доручення.

Повне запозичення відображає поняття, що було повністю або частково відсутнє в німецькомовній лінгвокультурі. Повне запозичення передбачає безпосереднє проникнення фонетичного і морфологічного

варіанту AA в термінологію німецької мови, де лексична одиниця не втрачає ознак мови-продуцента. Таким чином, ідеться про запозичування як матеріальної оболонки лексичної одиниці, так і її понятійного змісту.

Часто AA-терміни є безеквівалентними, тобто відповідного німецького терміну не має або його не використовують.

У синтагматичній сполучуваності вищевказаних термінів виявлено квантитативні та квалітативні характеристики значення термінів. Квантитативні характеристики пов'язані з кількісним, монетарним, тобто економічним значенням, а квалітативні характеристики включають інтерпретації значень, що можуть виходити за межі економічної термінології.

Найчастотнішим з цих лексичних одиниць є термін *Scheck* (3404 вживання у газеті “Die ZEIT”), англ. *check*, що увійшов у німецьку мову в 19 столітті зі значенням «*Zahlungsanweisung auf eine Bank, Zeichen für die Überprüfung der Richtigkeit einer Sache*» (DWDS етимологічний словник). Більш ніж столітнє запозичування цього англізму реалізувалося в запозиченні зі значеннями (DUDEN):

1. *Anweisung (auf einem speziellen Formular) eines Kontoinhabers an seine Bank, zulasten seines Kontos einen bestimmten Geldbetrag [an einen Dritten] zu zahlen;*
2. *Anrechtsschein, Gutschein.*

Запозичування англізму *Scheck* простежуємо в синтагматичній сполучуваності з німецькою лексикою:

1. Прикметниковій: *ungedeckt* (113), *monatlich* (20), *gefälscht* (9), *persönlich* (8) *ausgestellt* (6), *gedeckt* (6), *hoch* (5), *vorgelegt* (5). Цей ряд можна продовжити менш частотними атрибутивами (73) від одного до чотирьох вживань:

beiden, ersten, einzelnen, drei, dicken, fälligen, fünf, fünfstelligen, gedeckte, hohe, siebenstelligen, zahlreiche, zwei, zweiten, zehn, anderen, ansehnlichen, ausgefüllten, ausgegebenen, ausländischen, bankbestätigten, beiliegendem, bestätigten, britischen, datierten, eingelösten, eingereichten, einlösbare, entsprechenden, erbeuteten, ersehnten, falschen, fetten, fälligen garantierte, gefälschten, geklauten, geplatze, gestohlenen, großen, großzügigen, hohe, jährlichen, kleinen, kostenloser, lautenden, letzten, manipulierte, netten, neuen, nächsten, ordentlichen, papiernen, regelmäßige, riesigen, roten, schönen, solchen, symbolischen, unterschriebenen, versprochene, vorgelegten, weitere, weißen, wöchentlichen zusätzliche, überdimensionalen, überreichten, üppigen. Названі прикметники, діеприкметники та діеприслівники відображені з

найчастотнішими в парадигматичних зв'язках флексіями. Наприклад, прикметник *hoch* вжито у “Die ZEIT” з 1953 по 2012 сім разів: чотири — у множині *hohe*, та по одному разу у ступенях порівняння: *höhere*, *höheren*, *höchsten*. Тому в атрибутивному ряду англізму *Scheck* прикметник *hoch* стоїть у формі множини — *hohe*: 1. *Ich musste einige ziemlich hohe Schecks ausstellen. Danach lernte ich sehr schnell, wie man richtig damit umgeht* (12.01.2009, Nr. 27). 2. *Zwar haben einige europäische Regierungen (Großbritannien, Frankreich, Norwegen und Portugal) inzwischen ihren Verteidigungsministern höhere Schecks ausgeschrieben* (21.11.2002, Nr. 48). 3. *Für eine andere Lizenz bot eine Gesellschaft eine astronomische Summe in der falschen Annahme, daß die übrigen Bewerber sehr hohe Schecks in ihre Umschläge legen würden* (24.12. 1953, Nr. 52). 4. *Als er dann 1966 seine TWA-Aktien überraschend verkaufte, wurde der höchste Scheck der Finanzgeschichte fällig: Hughes kassierte 546 Millionen Dollar*. 5. *Die höheren Schecks sind in Düsseldorf, nicht in Bonn oder Stuttgart* (23.04.1953, Nr. 17).

2. Дієслівній: *ausstellen* (31), *bezahlen* (20), *einlösen* (18), *überreichen* (12), *schicken* (11), *ausschreiben* (8), *ausfüllen* (6), *unterschreiben* (6), *fälschen* (5). Цей ряд можна продовжити іншими менш частотними дієсловами (від одного до чотирьох вживань), загалом їх 20: *ausgeben*, *decken*, *bezahlen*, *einlösen*, *bestätigen*, *beiliegen*, *datieren*, *einrichten*, *entsprechen*, *erbeuten*, *ersehen*, *garantieren*, *klauen*, *platzen*, *schreiben*, *stehlen*, *manipulieren*, *versprechen*, *vorlegen*, *überreichen*. Англізм *Scheck* утворює з названими дієсловами парадигматичні зв'язки у різних особово-часових та неособових формах. Наприклад, дієслово *ausgeben* вжито тричі — у Präteritum пасивного стану, у Infinitiv I та в інфінітивній конструкції з *zu*: 1. *Die Personalvertretung hatte schon seit Monaten moniert, daß auf einigen Flughäfen oft wichtige technische Geräte fehlten, daß ungedeckte Schecks ausgegeben und zum Schluß weder Gehälter noch Versicherungsprämien gezahlt wurden* (08.09.1972, Nr. 36). 2. *Ergänzend darf ich weiterhin bemerken, dass es durchaus auch vorkommen kann, dass Banken an Kunden Schecks ausgeben, deren Guthaben auf einer Krediteinräumung beruht* (7.10.1960 Nr. 41). 3. *Er ... warnte davor; EU-Schecks für "Bomben und Raketen" auszugeben* (12.07.2001, Nr. 28).

3. Іменниковій (94), що розподіляється на:

а) Композитну: *Scheckabteilung*, *Scheckbetrug*, *Scheckbetrüger*, *Scheckbetrügerin*, *Barscheck*, *Blankoscheck*, *Postscheck*, *Travellerscheck*, *Überbringerscheck*, *Überweisungsscheck*, *Verrechnungsscheck*, *Reisescheck*, *Bilderscheck*, *Ferienscheck*, *Urlauberscheck*, *Handyscheck* тощо.

б) Іменникову у вільній сполучуваності з прийменниками (замість артиклів використано знак _):

Scheck auf_Bank, auf_Konto, bei_Bank, für_Dollar, für_Kinder, für_Projekt, im_Gesamtwert, im_Wert, in_Euro, in_Höhe, in_Landeswährung, in_Währungen, mit_Betrag, mit_Nullen, mit_Summe, vom_Sozialamt, von_Bank, von_Dollar, von_Euro, von_Mark, zu_Geld, über_Betrag, über_Dollar, über_Euro, über_Mark, über_Milliarden

У синтагматичній сполучуваності терміну *Scheck* виявлено лише квантитативні характеристики його значення, що пов'язані з кількісним, монетарним, тобто його основним економічним значенням.

У запозичуванні терміну *Scheck*, можна спрогнозувати появу нових словосполучень, композитів, пов'язаних з інформаційними технологіями, на кшталт *IPadscheck, Tablet-Scheck* тощо.

Починаючи з 1950-их років англізм *check* (1951) та утворене від нього дієслово *checken* (1066) запозичується паралельно до терміну *Scheck* у трьох нетермінологічних значеннях (DUDEN):

1. (Eishockey) *Hindernis*.
2. (besonders Technik) *Überprüfung von etwas hinsichtlich Funktionsfähigkeit, Sicherheit*.
3. (salopp) *begreifen; kapiieren*.

У запозичуванні нетерміна *check* виявлені квалітативні характеристики прикметникової (*ersehnten, fairen, medizinischer, regelmäßigen, technische, ärztliche, lautenden, netten, neue, schöne, symbolischer, weißen, üppigen* тощо) та іменникової (*Glückscheck; Liberalitätscheck, Sicherheitscheck, Checks gegen den Kopf, Checking* тощо) сполучуваності.

Отже, дослідження англізму *check* свідчить про паралельне (однак в різні проміжки часу) запозичування термінологічного і нетермінологічного значень, що впливають з квантитативної та квалітативної характеристик сполучуваності цієї лексичної одиниці.

В аналізі решти вищеназваних АА-термінів зупинимося на специфічних і основних типових рисах їх запозичування, не акцентуючи уваги на другорядні кількісні параметри. Передусім прикметникова та іменникова (дієслівна рідко) сполучуваність вказує на пов'язані зі зміною значення квалітативні характеристики АА.

АА *Blue Chips* (192) заповнює лакуну на означення вузького сегменту фінансової активності, пов'язаного з функціонуванням акцій високої ліквідності. Запозичування терміну *Blue Chips* у “Die ZEIT” відбувається

через прикметникову (13), дієслівну (7), іменникову (5) сполучуваність з німецькою лексикою. У майже половині випадків (6) відбувається поєднання атрибутивної, дієслівної та іменникової сполучуваності, наприклад: *Seither haben aber nicht nur viele Papiere der New Economy kräftig verloren, auch so genannte Blue Chips sind im Vergleich zu den Höchstständen oft lediglich noch die Hälfte wert* (26.09.2001, Nr. 40).

Окрім однієї метонімічної іменникової сполучуваності — *Mister “Blue Chip” (Mister “Blue Chip”, wie Rolf E. Breuer genannt wird, ist unbestritten der mächtigste Mann im deutschen Börsenwesen.* (27.11.1992, Nr. 49)) з ознаками квалітативності — вся прикметникова (*teuerste, bevorzugte, sogenannte, marktbreite, vernachlässigte, erfaßte, chinesische, klassische, europäische, ertragsstarke, deutsche, viele, sieben*) та іменникова (*an der Weinbörse, der Branche, im Internet-Softwaregesch, aus den USA, Logistik AG*) сполучуваність має квантитативні характеристики та вказує на його виключне термінологічне запозичування.

AA *Hedging* використовується лише термінологічно в дієслівній (9), іменниковій (7), атрибутивній (3) сполучуваності. Крім того, на означення технології захисту портфеля від різких коливань ринкової вартості використано не зафіксовані у словниках похідні від *Hedging* — дієслово *hedgen* (4), іменник *Hedger* (4) та віддієслівний іменник *Hedgen* (3), що збільшує частотність вживання як поняття, однак не змінює його термінологічної сутності. В іменниковій (*Rohstoff-Hedging, Finanz-Hedging, Hedgefonds, Hedgegeschäft*) та прикметниковій (*sogenant, natural, gezielt*) сполучуваності AA *Hedging* виявляє лише квантитативні характеристики, що свідчить про однозначно термінологічне запозичування цього терміну.

Bankholding (12) вживається рідше від його гіперонімічного терміну *Holding* (3218), адже останній стосується не тільки фінансової та банківської діяльності, а підприємництва та економіки загалом. У сполучуваності *Bankholding* переважають назви міжнародних компаній: *Bankholding Citicorp, Bankholding Compagnie Financière de Paribas, Banesto-Bankholding*, що розширює англійську присутність у німецькій мові, однак не змінює його квантитативну прикметникову (*börsennotierte, firmierende, gegründeten, geschäftsleitende, konzernführenden, privatrechtlichen, verschuldeten, öffentlich-rechtlichen, übergeordnete*) та іменникову (*Aktien, Aufsichtsrat, Aufsichtsratsvorsitzender, Börsengang, Eigenkapital, Grundkapital, Umsatz, Verschmelzung, Banesto-*

Bankholding, Bank-und Industrieholding) сполучуваність і свідчить про лише термінологічне використання.

Термін *Run* (287), що становить 25,4% загальної частотності вживання лексичної одиниці, використовується з 1920-их років (*Es war nicht leicht, die Ware abzusetzen. Die Zeit des wilden "Runs" nach der Ware, die Sucht, schnell verdientes Geld ebenso schnell bevor es entwertet ist, in Ware anzulegen, ist ja, seit der Stabilisierung, hoffentlich auf Nimmerwiedersehen, verschwunden* (Berliner Tageblatt, 14.03.1924), найчастіше в композиті *Bank-Run* (76) з різним написанням (*Bank-Run, Bank run, bank run* — Gabler Wirtschaftslexikon подає *Bank run*, а «Die Zeit» — переважно *Bank-Run*) як свідчення того, що в запозичуванні цього терміну ще не встановилась остаточна правописна форма. Термін *Run* запозичується в дієслівній (28), прикметниковій (14), іменниковій (8) сполучуваності, зокрема в еквівалентному до *Bank-Run* словосполученні *Run auf die Bank (-en)*.

У ході запозичування, починаючи з другої половини 1960-их, з'являється квалітативне нетермінологічне значення АА *Run* (728), що становить 71,7% загальної частотності, зокрема в іменниковій (*der Mittagspause, auf Spielzeug, auf den Geistesblitz, auf eine Tempelanlage*) та прикметниковій (*unglaublichen, verspielter, unschätzbarer, beispiellosen*) сполучуваності:

Man trifft sie, zumindest die Fußtüchtigen unter ihnen, in den Großkantinen der Berliner Bezirksrathäuser, wo sie nach dem Run der Mittagspause als aushäusige Gäste geduldet und zu Hauspreisen essen dürfen. Bei uns gibt's heute nämlich Nudeln ohne alles, sagt mir die Tischnachbarin (05.04.1968, Nr. 14).

У 2012 році вживання нетерміну *Run* перевищило частотність терміну *Run* у співвідношенні 12:5.

З середини 1980-их нетермін *Run* (290), що становить 2,8% загальної частотності, вживають у іншому нетермінологічному і не зафіксованому в DUDEN значенні англійської мови – біг, пробіг, забіг, — спочатку у формі перемикання коду в назвах пісень, кінофільмів, музичних груп, ігор (*Midnight Run, born to run, Touch! Run!, die Rap-Gruppe Run DMC, Jump-and-Run*), а з 2000-их як іншомовне слово (*World Run-Festival, Run am Nürburgring, der Kampfsport-Run* тощо).

Таким чином, аналіз повних безеквівалентних АА фінансової та банківської лексики німецької мови свідчить про те, що запозичування АА у термінологічному дискурсі відбувається трьома напрямками:

- запозичування виключно термінологічного значення через синтагматичну квантитативну сполучуваність (*Blue Chips, Bankholding, Hedging*);
 - розширення семантики запозиченого терміну через іменникову та прикметникову сполучуваність і отримання нового значення (*Run*);
 - паралельне з різною хронологією запозичування термінологічного та нетермінологічного значень через відповідно квантитативні та квалітативні характеристики синтагматичної сполучуваності (*Scheck, Run*).
- Перспективним** у дослідженні запозичення та запозичування АА може стати аналіз їх синтагматичної сполучуваності з німецькою лексикою у термінологічних і нетермінологічних сферах німецькомовного дискурсу.

ЛІТЕРАТУРА

1. *Carstensen B.* Die deutsche Sprache der Gegenwart / B. Carstensen – Vandenvor : Hoech & Ruprecht, 1984. – 109 S. 2. *Серебrennikov Б. А.* Роль человеческого фактора в языке: Язык и мышление. / Б. А. Серебrennikov. – М.: Наука, 1988. 3. *Schippan Th.* Lexikologie der deutschen Gegenwartssprache / Th. Schippan – Tübingen: Niemeyer, 1992. – 306 S. 4. *Römer, Christine/Matzke, Brigitte.* Lexikologie des Deutschen / Christine Römer, Brigitte Matzke. – Tübingen, 2005. – S. 61-62. 5. *Schmitt P.* Anglizismen in den Fachsprachen. Eine pragmatische Studie am Beispiel der Kerntechnik / P. Schmitt – Heidelberg: Winter, 1985. – S. 8-15. 6. *Демьянов В. Г.* Иноязычная лексика в истории русского языка 11-18 веков. Проблемы морфологической адаптации / В. Г. Демьянов. – М.: Наука, 2001. – 409 с. 7. *Жлуктенко Ю. О.* Мовні контакти / Ю. О. Жлуктенко. – К.: Вид-во Київ. ун-ту, 1966. – 134 с. 8. *Марузо Ж.* Словарь лингвистических терминов / Ж. Марузо. – М.: Едиториал УРСС, 2004. – 442 с. 9. *Betz Werner* Lehnwörter und Lehnprägungen im Vor- und Frühdeutschen / W. Betz // Maurer, Friedrich / Stroh, Friedrich (eds.): Deutsche Wortgeschichte. 2nd ed. Berlin: Schmidt, vol. 1. – 1959. – S.127–147. 10. *Hock H.* Principles on Historic Linguistics / H. Hock. – Berlin, New York: Mouton de Gruyter, 1991. – 744 p. 11. *Hockett F. A.* Course in Modern Linguistics / F. A. Hockett. – New York: MacMillan Publishing Co., Inc., 1958. – 621 p. 12. *Haugen E.* The ecology of language / E. Haugen. – Stanford, 1972. – XIV. – 366 p. 13. *Серебrennikov Б. А.* Роль человеческого фактора в языке: Язык и мышление / Б. А. Серебrennikov. – М.: Наука, 1988. 14. *Демьянов В. Г.* Иноязычная лексика в истории русского языка 11-18 веков. Проблемы морфологической адаптации / В. Г. Демьянов. – М.: Наука, 2001. – 409 с

ДЖЕРЕЛА ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

15. ZEIT ONLINE GmbH, 20079 Hamburg, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zeit.de/suche/index?q=Scheck&from=&to=>. 16. GABLER WIRTSCHAFTSLEXIKON / Springer Fachmedien Wiesbaden GmbH, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://wirtschaftslexikon.gabler.de/Stichwort-Ergebnisse.jsp>. 17. Duden Deutsches Universalwörterbuch. — Mannheim, Wien, Zürich, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.duden.de/suchen/dudenonline/Scheck>. 18. DWDS-Wörterbuch / Berlin-Brandenburgische Akademie der Wissenschaften, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.dwds.de/?qu=Scheck&submit_button=Suche&view=1